

Henri Bosco PANTOLONLU EŞEK

Çeviren: Gülten İldeniz

Resimleyen: Gözde Bitir

4. basım

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

Henri Bosco
PANTOLONLU EŞEK

Çeviren: Gülten İldeniz ■ Resimleyen: Gözde Bitir

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzeltili: Fulya Tükel
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir
Tasarım Uygulama: Güldal Yurtoğlu

1. Basım: 2010

4. Basım: 1000 adet, Kasım 2017

ISBN 978-975-07-0496-3

L'Âne Culotte, Henri Bosco

© Éditions Gallimard, 1937

© Éditions Gallimard Jeunesse, 1997

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2010

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Yayıncı Sertifika No: 31730
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Kapak Baskı: Azra Matbaası; Sertifika No: 27857
Adres: Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok Kat: 3
No: 3/2 Topkapı, Zeytinburnu, İstanbul
İç Baskı ve Cilt: Arı Matbaası; Sertifika No: 26699
Adres: Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sitesi
No: 81/39 Topkapı, İstanbul

CAN
ÇOCUK

Bu kitabın sahibi:

Henri Bosco

1888 yılında Fransa'da doğan yazar, daha sonra *Çocuk ve Irmak* adıyla yeniden yazacağı ilk öyküsünü, 7 yaşında kaleme aldı, ilk ödülünü de 13 yaşında kazandı. Sanat eğitimi aldıktan sonra çeşitli okullarda profesör olarak çalışan Bosco, 1. Dünya Savaşı'na katıldıktan sonra 1924 yılında ilk kitabını çıkardı. Renaudot ve Fransa Kültür Bakanlığı gibi prestijli ödüllerin sahibi yazarın, 1975 yılında hayata veda ettiğinde toplam 39 kitabı bulunuyordu.

Her yıl okullar açıldığı zaman Peirouré'ye dönerdik. Bağlar kızıl bir çarşafla örtülü olurdu. 15 Ekim'e doğru yağmur inerdi tepelerden, kısa bir süre sonra ilk fırtınalarla birlikte ağaçlarda yaprak maprak kalmazdı. Artık üst üste sağanak, rüzgâr; dört ay havadan hayır yoktur. Sonbaharın bizler için ayırdığı birkaç güzel gün daha görürdük ya, gitgide ufka inen güneşin sıcaklığını duymazdık. Güz, tası tarağı toplayıp çekilir, gökyüzü kışa kalırdı. Kış, aralık ayının ilk günleri ile gelir dağlara yerleşirdi. Küçük okulumuzun kuzeye bakan pencerelerinden doruklara inen ilk karları seyrederdik. Sobalar yakılır, sınıfın içi ıslak yün ve pabuç kokuları ile dolardı. Dağ tepelerinin özgür hayvanları da sıcak inler aramak üzere daha aşağılara inmiş olmalıydılar. Köyün tüm bacaları buram buram tüterdi, fırının önüne arabalar dolusu kuru bağ

çubukları indirirlerdi. Artık kilise de buz gibidir, pazardan başka günlerde pek giden olmaz, yalnız ayın yapıldığı günlerde üç-beş kişi görünür.

Yalnız Aziz Ambroise ve Aziz Honorat arasında kutlanan özel bir bayram vardı ki, birkaç evin önyak olması ile kilisede epeyce adam toplanırdı. Oğlan çocukların ellerine birer gümüş para sıkıştırılıp, adına ilk kar duasının yapılması dileği ile başrahabin evine gönderilirdi. Aklımda kaldığına göre bu, Noel'den az önce Meryem Ana adına yapılan bir törendi. Mihrabın çevresinde bir sürü mum yakılır, hava günlük kokuları ile dolardı. Rahip Chichambre hızlı hızlı bir dua okur, noterin karısı minik piyanonun başına geçer, ağızları ardına kadar açık, burunları havaya dikili oğlanlar avazları çıktığı kadar bağırarak ilahiler söylerler, ak entari giyinmiş bir küçük kızcağız kilisenin kapısında durup ufacık, sıcacık ekmekler dağıtırdı.

Hep sorarım kendi kendime, bu dua neydi diye. Belki Tanrı'nın dünyaya gelişinden birkaç gün önce kışın gelişi kutlanıyor, zor mevsim böyle sıcak, içten bir hava içerisinde karşılanıyordu.

Başrahip Chichambre pek güzel bas sesiyle göğüs dolusu okuyordu:

*Meryem Anamız koru bizleri
Bu acı bu soğuk kış günlerinde
Fıskırsın evlerimizin önünde
Karlara içinde su kaynakları.*

Ve İsa'nın doğum günü yakın olduğundan koro da arkasından gürlüyordu:

*İşte Noel gökyüzünde
Kurt dağdadır yol denizde
Fırtınalar içinden uzanıp
Bir yıldız takıyoruz kışın alnına.*

Hey gidi koca Rahip Chichambre! Kimin cennette olduğunu bilirdi. Sen, ben, nasıl M. Barjavel'in sürüsünün şu anda çamaşırılığın alt yanından geçtiğini, Martingot'nun katırının nalbantın kapısında durduğunu görüyorsak o da cennetin içerisini öylece görürdü.

Yalnız ne var ki onun cenneti bir katedral cenneti değil, küçük bir köy kilisesinin cennetiydi. Bildik bir yerde kurulmuş, ne sıcak ne soğuk, kuyusunun başına üç servi dikili, güzel, insanca bir köy cenneti. Elini uzatıp gösterirdi bize onu, uzaktan; çınarların az ötesinde on ev, kısa, güdük bir çan kulesi. Orada yaşamak kim bilir ne kadar güzeldi! Yüzünü güneşe çevirmiş, sıcağa doğru, yemiş ağaçları arasında, gösterişsiz, küçümencik bir cennet; yaban incirlerin örttüğü bir yarın dibinde, rüzgârdan yağmurdan korunaklı, kekik, lavanta çiçeği, adaçayı kokan bir yer. Kapısında bir hasır iskemleye oturup uyuklayan ak sakallı bir aziz; Hurma Bayramı tanrısının eşğine

binip konuk geldiği bir cennet. Her yıl gelir, eşeğini çözüp çayıra salar otlasın diye, kendisi de oturur, çevresini alanlarla havadan sudan, ekinden, bağbozumundan konuşur, halleşirdi.

Pek severdik bu cenneti.

Ayrıca geceleri bize anlatırlardı, gökyüzünün başka yerlerinde, daha seçkin yerlerinde herhalde, müzisyen gökçeler (melekler) konserler verirlermiş, isteyen gidip dinlermiş. Gökçeler, yanaklarını şişirerek flütler, obualar çalarlarmış. Ama biz gökyüzünde konserler veren bu çalgıcı gökçelere pek o kadar kulak asmazdık (Tanrı günahlarımızı bağışlasın). Biz orasını duvarcı Fenouillet'nin yeşil bir meşenin gölgelediği kuyu başı ya da Nicolas Pintastre'ın, içinde güneş saati bulunan elma bahçesi gibi bir yer olarak düşünürdük. Çünkü orada bilye oynamaya bayılıyorduk.

Bunun sorumlusu Rahip Chichambre'ın kendisiydi. Çünkü anlattığını çok güzel anlatırdı. Sanki yüreğiyle konuşurdu. Söze başladı mı duayı öğüdü unuttur, insanlarla birlikte hayvanlar için de Tanrı'dan hayır dilemeden bağlamazdı sözlerini.

“Çocuklarım,” derdi, “unutmayınız ki Assisili Aziz Francesko'nun sakalar ve ispinozlarla konuşması yalnızca hoşça vakit geçirmek için değildi. Cennet bir bahçe olduğuna göre, elbet içerisinde ağaç da olacak. Ağaç olunca kuş da olacak elbet. Şimdi gök-

çelerin sakallarında yuva yapan kuşların yuvalarını bozduğunuzu düşünün bir kez. Ne kadar ayıp! Aziz Petrus sizi baş aşağı cehenneme sallandırmazın da ne yaparsın? Şimdi bu iş cennette bu kadar günah sayıldıktan sonra burada, Peïroure'de kim bilir ne kadar günahdır."

Diyecek söz bulamazdık buna karşı. Onun için gene kendisi bağlardı sözlerini.

Şimdi bunları dinledikten sonra, sanırım, ne Antoine Toquelot bülbül yumurtalarını toplayıp omlet yapmaya kalkar ne de Claudius Saurivère, Bayan Calboutier'nin eski sarnıç sokağındaki evinin önünden geçerken pencerede duran kanaryayı ürkütür.

Rahip susar, ama biz arkadan başka şeyler de geleceğini bildiğimizden yerimizden kıınılamazdık.

Rahip soluk alır, geniş damalı mendilini çıkarıp burnunu siler, öksürür, sonra biraz düşünmek için mendili yavaş yavaş katlar.

"Eh, daha ne bekliyorsunuz bakalım koca kulaklılar? Bugünlük bu kadar... Hadi bakalım şimdi yallah!.."

Biz gene yerimizden kıınılamazdık. O zaman durur, bir an bize bakar, başını sallar, sonra gizli bir şey söylüyormuş gibi, "Şimdi de eğer, hepinizin sevdiğinizi bildiğim rahibinize bir iyilik yapmak isterse-
niz pantolonlu eşeği hoş tutunuz," derdi.

Haklıydı zavallı rahip, bizim o eşeğe karşı saygıda kusur ettiğimizden kuşkulananmakla. Peïroure'den tepelere uzanan keçiyollarında her zaman rastlanan öbür eşeklere benzemezdi o. Dıştan bakınca o da her eşek gibi bir eşektir; Rahip Chichambre'ın bize hayvanları sevmeyi öğrettiği köyün çepeçevre otuz fersah ötelere kadar görmeye alıştığımız, koca sarı dişleri ile devedikeni koparıp yiyen koca kulaklılardan birisi. Öyle taşkın, kabına sığmaz, çayırdan zıplayıp çift atana, kış atana, yüz fersahlık yoldan bir diş kokusu aldı mı kulaklarını dikip bir düzine borazan gücüyle anıran, genç, ağzı süt kokan eşeklerden değildi; orta yaşlı, kıranta bir şeydi. Kafasını eğip burununu bacaklarının arasına indirerek yürüyen, sinsisi, hilebaz, bıkkın, ağzından salyalar akan, çift atmak, diş atmak için fırsat kollayan, yolda ikide bir durup olduğu yerde kazık gibi kakılan, sırtına inen sopalara

dişini sıkıp katlanan, sonra karşısına çıkan ilk batağa koşup sırtındaki yükü çamura yatıp yuvarlanan, feleğin çemberinden geçmiş, dik kafalı eşeklerden de değildi.

Hayır.

O, ölçülü bir eşektir. Pek genç değil belki, güzelce tımar edilmiş tüyleri biraz kırılmış, kulakları düşük, öl-

çölü adımlarla yürüyen, kendi halinde bir eşek; bayağılıktan kaçan, nankörlük etmeyen, eşekliğini bilen, eşeğim diye yüzü kızarmayan, tersine eşek olmaktan onur duyan, yürümesini bilen, durmasını, gene yürümesini, sağa sola dönmesini, eşek gibi su içmesini, çayırda otlamasını, görmesini, söz dinlemesini bilen bir eşek. Bir de besbelli düşünmesini de bilen ve seven eşeklerden. Başından çok şeyler geçmiş, görmüş geçirmiş. Nice şeylere boş vermiş, bağışlamayı bilen, sevecen, iyilik bilen, öbür eşeklerle ilişkilerinde ince ve görgülü, insanlara karşı ise bayağılığa düşmeyen bir saygı göstermeyi başaran bir eşek. Her yere, bakkal dükkânına, han kapısına, hatta Belediye'ye bile hiç çekinmeden al götür, ne kıç atar başka eşekler gibi ne de anırıp ortalığı birbirine katar. İster ahırda olsun, ister kilise avlusunda, yerini bilir, hiçbir zaman çizgiden dışarı çıkmaz. Yaradılıştan iyi yüreklidir, güçsüzlere, yoksullara karşı sevimlidir, Tanrısını bilir. Nerede olursa olsun başı dik, alnı açık gezer çünkü namusludur. Sözün kisası bir eşek ki, eğer eşekler arasında sosyal adalet olsa eşek gibi eşek olarak o seçilir, ulusunun zafer bayrağı olarak dalgalanırdı.

Ama ne yazık...

Bütün bu güzelim nitelikler, yaz geçip kış başladı mı unutulmak korkusu ile karşılaşılırdı. Ona gösterilen değerbilirlik ve sevgi, aralık ayının ilk soğuklarıyla birlikte tehlikeye giriyordu. Neden dersiniz, ha-

valar soğudu mu bu canım eşek pantolon giyiyordu. Aslına bakarsanız pantolon yalnız ön ayaklarında. Kül rengi kadifeden, parlak, cilalı askılarla göğsüne ve boynuna asılı güzel bir pantolon. Ayrıca sırtına, sağrılarına kadar düşen keçe bir belleme geçiriyorlar, üzerine de semeri vuruyorlardı. Görmeye değer bir şeydi doğrusu.

İşin kötüsü çok fena göze batıyordu. Zaten bir şey, insanoğlunun fazlaca dikkatini çekti mi arkadan şaka, derken takılma gelir, ta alaya kadar uzar işin ucu.

Kendimden biliyorum, onu ilk olarak böyle pantolon giymiş görünce kendimi tutamayıp katıla katıla gülmüştüm.

Önünde ardında dört-beş tane hayta, bağıra çağıra zavallıyla alay ediyordu. O hiç aldırmadan, ağırbaşlılıkla geçti, Lassissol Sokağı'na girdi. Güzel pantolonu ayağında, dikkatle ve rahat rahat yürüyor, küçük taşlar üzerinde tıklar tıklar ayak sesleri yankılamıyordu.

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

Henri Bosco

PANTOLONLU EŞEK

Arkadaşım eş, arkadaşım şek,
arkadaşım pantolonlu eşek.

Daha önce, pantolon giyen bir eşek görmüş müydünüz? Bu kitabımızın kahramanı olan eşek giyiyor, ama pantolon giydiği için çocuklar onunla alay ediyorlar, ona gülüyorlar. Kitabımızın bir diğer kahramanı Constantin ise onunla arkadaş olmak istiyor. Bir gün, nereye gittiğini öğrenmek için eşeğimizi takip ettiğinde kendini tuhaf bir serüvenin içinde buluyor. Kitabı okuduğunuzda, sizin de içine gireceğiniz bir öykü: Yeryüzü cennetinin sır dolu öyküsü.